

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В.В. ДОКУЧАЄВА**

Уведено в дію наказом ректора

ХНАУ ім. В.В. Докучаєва

від «___» _____ 2021 р. № ___

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО РОЗРОБЛЕННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

Харків – 2021

Укладачі:

Ульянченко О.В. – ректор, член-кореспондент НААН України, доктор економічних наук, професор кафедри маркетингу, підприємництва і організації виробництва.

Кукса І.М. – перший проректор, доктор економічних наук, професор.

Гуторов О.І. – завідувач кафедри менеджменту і адміністрування, доктор економічних наук, професор.

Пустовойт Т.П. – керівник навчального відділу.

Коляда О.В. – керівник відділу моніторингу та забезпечення якості освіти, кандидат сільськогосподарських наук.

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Вимоги до структури освітньої програми.....	8
Вимоги до змісту та оформлення освітньої програми.....	9
Список рекомендованих джерел.....	29
Додатки.....	30

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Методичні рекомендації до розроблення та оформлення освітніх програм (далі – Рекомендації) розроблені відповідно до Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р., Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, листа Міністерства освіти і науки України від 28.04.2017 р. №1/9-239, постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти», Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 11 липня 2019 року № 977.

1.2. Рекомендації враховують Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти (ESG, 2015).

1.3. Основні терміни та їх визначення:

Атестація – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої (наукової, освітньо-творчої) програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

Загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача вищої освіти в різних галузях та для його особистісного розвитку.

Інтегральна компетентність – узагальнений опис кваліфікації, що виражає її основні компетентнісні характеристики щодо професійної діяльності та/або навчання.

Кваліфікаційний рівень – структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

Національна рамка кваліфікацій – це системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів.

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації.

Освітній компонент – це структурна одиниця навчального плану (дисципліна, курсова робота, практика, кваліфікаційна робота), що має чіткий та зрозумілий перелік результатів навчання, відповідні критерії оцінювання та визначену кількість кредитів ЄКТС.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти, та які особа здатна продемонструвати після завершення

освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів.

Спеціалізація – складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої або післядипломної освіти.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності – компетентності, актуальні для конкретної предметної області, які є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю на певному рівні НРК.

Спеціальність – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників.

Проектна група – визначена наказом керівника закладу освіти група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності.

Гарант освітньої програми – науково-педагогічний або науковий працівник, визначений за наказом керівника закладу вищої освіти відповідальним за реалізацію певної освітньої програми. За відсутності відповідного наказу гарантом освітньої програми вважається керівник відповідної проектної групи, призначений закладом вищої освіти відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

Проектна група формується завідувачем кафедри, яка є випусковою за певною спеціальністю, і затверджується наказом ректора. Проектна група повинна складатися з науково-педагогічних або наукових працівників, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і не входять (входили) до жодної проектної групи такого або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі (крім проектної групи з цієї ж спеціальності в даному навчальному закладі).

Керівником проєктної групи призначається один з її членів, який має науковий ступінь і стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як десять років для освітньо-наукового ступеня доктора філософії і ступеня магістра та п'ять років для освітніх ступенів бакалавра і молодшого бакалавра. Керівник проєктної групи не може в поточному навчальному році одночасно керувати іншими проєктними групами, за винятком керівництва проєктними групами за різними рівнями вищої освіти в межах однієї спеціальності в даному закладі вищої освіти.

Залежно від рівня освіти до складу проєктної групи спеціальності встановлюються додаткові вимоги:

- для освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра у складі повинні бути не менш як три особи, з яких хоча б одна особа має науковий ступінь та/або вчене звання;

- для освітнього ступеня бакалавра у складі повинні бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та/або вчене звання;

- для освітнього ступеня магістра у складі повинні бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук та/або професор;

- для освітньо-наукового ступеня доктора філософії/доктора мистецтва у складі повинні бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та вчене звання, з них не менше двох докторів наук та/або професорів.

Група забезпечення спеціальності – група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи і які відповідають за виконання освітніх програм за спеціальністю на певних рівнях вищої освіти і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності.

Група забезпечення спеціальності повинна складатися з науково-педагогічних або наукових працівників, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і які не входять (входили) до жодної групи забезпечення такого або іншого

закладу вищої освіти в поточному семестрі.

При цьому склад групи забезпечення повинен відповідати таким вимогам:

– частка тих, хто має науковий ступінь та/або вчене звання, встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність, і становить не менше 20 відсотків загальної кількості членів групи забезпечення для рівня молодшого бакалавра, 50 відсотків – бакалавра, 60 відсотків – магістра, доктора філософії;

– частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора, встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність і становить не менше 10 відсотків загальної кількості членів групи забезпечення для рівня бакалавра, 20 відсотків – магістра, 30 відсотків – доктора філософії/доктора мистецтва.

Кількість членів групи забезпечення є достатньою, якщо на одного її члена припадає не більше 30 здобувачів вищої освіти всіх рівнів, курсів та форм навчання з відповідної спеціальності (для дистанційної форми навчання не більше 60 здобувачів).

2. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

2.1. Освітня програма формується з урахуванням зразка, рекомендованого Міністерством освіти і науки України (лист МОНУ від 28.04.2017 р. № 1/9-239). Під час її формування необхідно дотримуватися вимог стандартів вищої освіти за певною спеціальністю та рівнем вищої освіти.

2.2. До структури освітньої програми входять:

1. Титульний аркуш.
2. Лист погодження освітньої програми.
3. Передмова.
4. Розділ 1. «Профіль освітньої програми», включаючи наступні складові:
 - Загальна інформація.
 - Мета освітньої програми.
 - Характеристика освітньої програми.

- Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання.
- Викладання, навчання та оцінювання.
- Програмні компетентності.
- Програмні результати навчання.
- Ресурсне забезпечення реалізації програми.
- Академічна мобільність.

5. Розділ 2. «Перелік компонентів освітньої програми та їх логічна послідовність», включаючи наступні складові:

- Перелік компонентів освітньої програми;
- Наукова складова освітньої програми (для ОС «доктор філософії»);
- Структурно-логічна схема освітньої програми.

6. Розділ 3. «Форма атестації здобувачів вищої освіти».

7. Розділ 4. «Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти».

8. Розділ 5. «Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми».

9. Розділ 6. «Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми».

10. Розділ 7. Перелік нормативних документів, на яких базується ОП.

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

3.1. На титульному аркуші (дод. А) освітньої програми слід зазначити:

- повну назву освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми;
- рівень вищої освіти («початковий рівень (короткий цикл)» – для ОП підготовки здобувачів вищої освіти ОС «молодший бакалавр», «перший (бакалаврський) рівень» – для ОП підготовки здобувачів вищої освіти ОС «бакалавр», «другий (магістерський) рівень» – для ОП підготовки здобувачів вищої освіти ОС «магістр», «третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий)

- рівень» – для ОП підготовки здобувачів вищої освіти ОС «доктор філософії»);
- шифр та назву галузі знань, код і найменування спеціальності відповідно до Постанови КМУ «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29.04.2015 № 266 (зі змінами та доповненнями);
 - повну назву кваліфікації (за наявності).

3.2. У **Листі погодження** (дод. Б) освітньої програми наводять дані про розгляд та схвалення освітньої програми згідно з нормативною базою ХНАУ ім. В.В. Докучаєва.

Освітня програма затверджується вченою радою університету і вводиться в дію наказом ректора.

3.3. У **Передмові** (дод. В) наводять вихідні дані про:

- керівника (гаранта) та членів проєктної (робочої) групи (відповідно до наказу про створення проєктної (робочої) групи), із зазначенням вченого звання, посади, наукового ступеню;
- зовнішніх рецензентів освітньої програми (прізвища, ім'я, по батькові, посади, назви підприємств (організацій, компаній)).

Рецензія-відгук формується зовнішніми стейкхолдерами (підприємствами, організаціями, компаніями тощо) з метою оцінки визначених в освітній програмі очікуваних результатів навчання (компетентностей), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти. Під час розробки освітньої програми відбувається її обговорення зі стейкхолдерами, ураховуються їхні пропозиції та зауваження. Після отримання рецензії-відгуку освітню програму виносять на розгляд вченої ради відповідного факультету.

3.4. **Розділ 1 «Профіль освітньої програми»** (дод. Г) містить суттєву інформацію про програму.

У розділі профілю «**Загальна інформація**» зазначається:

3.4.1. **Повна назва закладу вищої освіти і структурного підрозділу.** Указують повну офіційну назву закладу вищої освіти та повну назву структурного підрозділу (зазначають без скорочень назву факультету та

випускових(ої) кафедр(и), що забезпечує підготовку здобувачів вищої освіти за освітньою програмою).

Наприклад: «Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва. Факультет обліку і фінансів. Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту. Кафедра статистики і економічного аналізу».

3.4.2. Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу.

Указують ступінь вищої освіти, що присуджуються за результатами успішного завершення освітньої програми: молодший бакалавр, бакалавр, магістр або доктор філософії. Освітня кваліфікація містить інформацію про здобутий особою ступінь вищої освіти, спеціальність (спеціальності, галузь знань – для міждисциплінарних освітніх програм) та спеціалізацію (якщо освітня програма визначає спеціалізацію).

Наприклад: «Бакалавр з туризму».

Доцільно включити назву кваліфікації англійською мовою (бажано – офіційний переклад). Треба переконатися, що вказана назва є такою самою, як у дипломі, додатку до диплома.

3.4.3. Офіційна назва освітньої програми. Указують назву освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми без скорочень.

Наприклад: «Туризм».

3.4.4. Тип диплому та обсяг освітньої програми. Указують тип диплому: якщо освітня програма реалізується тільки у ХНАУ ім. В.В. Докучаєва – одиничний, якщо спільно з закладами-партнерами – спільний або подвійний.

Обсяг освітньої програми зазначають у кредитах ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти та роках.

Обсяг освітньої програми для здобуття ОС «молодший бакалавр» на основі повної загальної середньої освіти становить 120 кредитів.

Обсяг освітньої програми для здобуття ОС «бакалавр» становить 180-240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньої програми для здобуття ступеня

бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра або молодшого спеціаліста визначається університетом.

Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90–120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 %.

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми для ОС «доктор філософії» складає 30–60 кредитів ЄКТС.

Наприклад: «Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 3 роки 10 місяців».

або

«Диплом бакалавра, подвійний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 3 роки 10 місяців (диплом бакалавра Харківського національного аграрного університету ім. В.В.Докучаєва та диплом бакалавра Чеського агротехнічного університету).

3.4.5. Наявність акредитації. Подають інформацію про акредитацію освітньої програми, у т. ч. іноземну чи міжнародну. Зазначають:

- назву організації, що надала акредитацію цій програмі («Акредитаційна комісія» або «Національне агентство забезпечення якості вищої освіти»);
- країна, де ця організація розташована;
- період акредитації (зазначається інформація про сертифікат про акредитацію: серія, номер, дата, термін дії).

За наявності іноземної чи міжнародної акредитації зазначають відповідні дані за вищезазначеною структурою.

Наприклад: «Національне агентство забезпечення якості вищої освіти. Україна. Сертифікат – АМ-II, № 1876533. Термін дії – до 01.07.2025»

3.4.6. Цикл/рівень.

Зазначають цикли/рівні освітньої програми відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та в трьох рамках кваліфікацій: Національній рамці

кваліфікацій України (далі – НРК України), Європейській рамці кваліфікацій для навчання впродовж життя (EQF-LLL) та Рамці кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (FQ-EHEA).

Таблиця 1

Рівні та цикли вищої освіти (для освітніх програм затверджених після 25.06.2020 р., згідно з Постановою КМУ № 519)

Рівень вищої освіти	Ступінь вищої освіти	НРК України	QF-EHEA	EQF-LLL
Початковий рівень (короткий цикл)	Молодший бакалавр	5 рівень	Короткий цикл	5
Перший (бакалаврський)	Бакалавр	6 рівень	Перший цикл	6
Другий (магістерський)	Магістр	7 рівень	Другий цикл	7
Третій (освітньо-науковий)	Доктор філософії	8 рівень	Третій цикл	8

Наприклад: «Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти; НРК України – 6 рівень; FQ-EHEA – перший цикл; QF-LLL – 6 рівень».

3.4.7. Передумови. Зазначають вимоги щодо попередньої освіти. За необхідності вказують обмеження переходу на освітню програму. Законом України «Про вищу освіту» визначені наступні вимоги:

- для здобуття освітнього рівня «молодший бакалавр» можуть вступати особи, які здобули повну загальну середню освіту або фахову передвищу освіту;
- для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» можуть вступати особи, які здобули повну загальну середню освіту або освітній ступінь «молодший бакалавр»;
- для здобуття освітнього ступеня «магістр» можуть вступати особи, які здобули освітній ступінь «бакалавр»; у визначених законодавством випадках особи з повною загальною середньою освітою можуть вступати на інтегровані програми, що передбачають здобуття освітнього ступеня «магістр»;

– для здобуття освітньо-наукового ступеня «доктор філософії» (освітньо-творчого рівня «доктор мистецтв») можуть вступати особи, які здобули освітній ступінь «магістр»).

Наприклад: «Наявність ступеня бакалавра (наявність повної середньої освіти або наявність ступеня молодшого бакалавра)».

3.4.8. Мова(и) викладання. Указується мова навчання.

Наприклад: «Українська».

3.4.9 Термін дії освітньої програми. Указують термін дії освітньої програми, що не може перевищувати періоду акредитації.

Наприклад: «До 01.07.2023».

3.4.10. Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми. Указують адресу сторінки освітньої програми в закладі вищої освіти.

Наприклад: <https://knau.kharkov.ua/opp.html>.

3.5. Мета освітньої програми.

Зазначають чітко та коротко формулювання мети освітньої програми акцентуючи можливості, які вона надає здобувачу вищої освіти (одне-два речення). Формулювання мети має підтверджувати наявність зв'язку зі стратегією університету, надавати чітку характеристику освітньої програми з точки зору можливостей кар'єри або продовження наукових досліджень випускника.

При визначенні мети освітньої програми необхідно орієнтуватись на формування у здобувачів вищої освіти певного набору компетентностей із дотриманням вимог НРК України відповідно до рівня програми та стандартів вищої освіти спеціальності

Наприклад: «Програма розроблена відповідно до місії та стратегії університету, спрямована на підготовку кваліфікованих фахівців (бакалаврів) з організації та ведення садово-паркового господарства, надання їм теоретичних знань і компетентностей для вирішення завдань за принципами екологічно-орієнтованого садово-паркового господарства та ландшафтного дизайну; збереження природного біологічного різноманіття, забезпечення

безперервного, високоефективного виконання насадженнями екологічних, економічних, етносферних і соціальних функцій на місцевому, національному (державному) та глобальному рівнях».

3.6. Характеристика освітньої програми.

3.6.1. Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності)). Зазначається відповідно до стандарту вищої освіти (за наявності):

- об'єкт(и) вивчення та/або діяльності (процеси, явища тощо або проблеми, які вивчаються);
- цілі навчання для здобувача вищої освіти (очікуване застосування набутих компетентностей);
- теоретичний зміст предметної області (основні поняття, концепції, принципи, специфічні для цієї предметної області);
- методи, методики та технології, якими має володіти здобувач вищої освіти для застосування на практиці;
- інструменти та обладнання (об'єкти/предмети, пристрої та прилади), які випускник має бути здатний застосовувати і використовувати в професійній діяльності.

Обсяг опису предметної області не повинен перевищувати 150 слів.

Наприклад:

Об'єкт вивчення та/або діяльності: закономірності функціонування та розвитку соціально-економічних систем, соціально-економічних процесів, їх моделювання, прогнозування та регулювання, мотивація і поведінка економічних суб'єктів.

Цілі навчання: оволодіння сучасним економічним мисленням, набуття здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми економічної сфери.

Теоретичний зміст предметної області: поняття, категорії, концепції, принципи економічних наук.

Методи, методики та технології: загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності, математичні та статистичні методи економічного аналізу, економіко-математичне моделювання, інформаційно-комунікаційні технології досліджень, розповсюдження, презентацій результатів досліджень.

Інструментарій та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні системи та програмні продукти, що застосовуються у професійній діяльності.

Якщо освітня програма є мульти- чи міждисциплінарною, то наводять перелік її основних компонент, а також орієнтовний обсяг кожної компоненти у відсотках від загального обсягу освітньої програми.

3.6.2. Орієнтація освітньої програми. Зазначається вид освітньої програми: освітньо-професійна (для ОС «молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр»); освітньо-наукова (для ОС «магістр», «доктор філософії»). Відповідно до Міжнародної стандартної класифікації освіти освітньо-професійна й освітньо-наукова програми можуть мати академічну або прикладну орієнтацію. Доцільно коротко охарактеризувати наукову орієнтацію та професійні (спеціалізаційні) акценти.

Наприклад: «Освітньо-професійна. Програма професійна прикладна. Акцент ОПП робиться на здобутті знань та умінь у сфері рекреації і туризму, необхідних для працевлаштування на туристичних підприємствах в Україні і за кордоном, на профільних посадах в органах державної влади, місцевого самоврядування, відкриття і ведення власної справи в сфері туризму або можливості продовження освіти (магістерські професійні та наукові програми)».

3.6.3. Основний фокус освітньої програми та спеціалізації.

Зазначають загальну/спеціальну освіту в галузі/предметній сфері/спеціальності; за наявності, вказують перелік спеціалізацій; наводять основні змістовні характеристики програми. Також наводять ключові слова, що характеризують освітню програму (5-7).

Наприклад: «Вища освіта в галузі знань «Сфера обслуговування» зі

спеціальності «Туризм».

Ключові слова: туризм, рекреація, форми та види туризму, туристичні ресурси, туристичний продукт, туристична діяльність, екскурсійна діяльність, туроперейтинг.

3.6.4. Особливості програми, що відрізняють її від інших подібних програм. Можуть бути подані вимоги щодо міжнародної мобільності, обов'язкових виробничих практик тощо. Також можуть бути зазначені узгодженість освітньої програми із програмами інших країн, експериментальний характер освітньої програми та інші особливості, які надає Закон України «Про вищу освіту» в контексті автономії закладів вищої освіти.

Наприклад: «Обов'язковий семестр міжнародної мобільності; реалізується англійською мовою; вимагає спеціальної практики тощо».

3.7. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання.

3.7.1. Придатність до працевлаштування. Відповідно до чинної редакції Національного класифікатора України (Класифікатор професій ДК 003:2010), вказують професії, професійні назви робіт на фахову підготовку з яких може бути спрямована програма з урахуванням освітнього ступеня. За наявності, вказують можливості професійної сертифікації.

Наприклад: «Технік з обліку (3119); Фахівець з фінансово-економічної безпеки (3411); Інспектор кредитний (3419); Асистент бухгалтера-експерта (3433) та ін».

3.7.2. Подальше навчання. Указують можливості для продовження навчання на вищому рівні.

Наприклад:

– для ОС «молодший бакалавр» – можливість продовження навчання за освітньо-професійними програмами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;

– для ОС «бакалавр» – можливість продовження навчання за програмами другого (магістерського) рівня вищої освіти;

- для ОС «магістр» – можливість продовження навчання за програмами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
- для ОС «доктор філософії» – можливість навчання в докторантурі, брати участь у постдокторських програмах.

3.8. Викладання та оцінювання.

3.8.1. Викладання та навчання. Коротко описують основні підходи, методи і технології, які використовують у програмі.

Наприклад: «Комбінація лекцій, лабораторних, практичних, семінарських занять із розв'язанням ситуаційних завдань і використанням кейс-методів, ділових ігор, міждисциплінарних тренінгів, що розвивають комунікативні та лідерські навички й уміння працювати в команді; виконання проєктів, дослідницькі лабораторні роботи, підготовка кваліфікаційної роботи».

3.8.2. Оцінювання. Наводять короткий опис основних методів оцінювання, що використовуються в освітній програмі згідно з робочими програмами (силабусами) навчальних дисциплін. Методи оцінювання мають забезпечити діагностування та вимірювання досягнення очікуваних програмних результатів навчання.

Наприклад: «Поточний та підсумковий контроль знань (опитування, контрольні та індивідуальні завдання, тестування тощо), заліки та екзамени (усні та письмові), презентації, захист звітів з практик, публічний захист кваліфікаційної роботи».

3.9. Програмні компетентності.

3.9.1. Інтегральна компетентність (ІК). Зазначають інтегральні компетентності визначені стандартом вищої освіти.

Якщо стандарт відсутній, інтегральні компетентності формулюють відповідно до Закону України «Про вищу освіту» залежно від освітнього ступеню:

- для ОС «молодший бакалавр»: «Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі в певній галузі професійної діяльності»;

- для ОС «бакалавр»: «Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у певній галузі професійної діяльності»;
- для ОС «магістр»: «Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності»;
- для ОС доктор філософії: «Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у певній галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження».

3.9.2. Загальні компетентності (ЗК).

Зазначають перелік усіх загальних програмних компетентностей, визначених стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, професійним стандартом.

У разі відсутності стандарту вибирають компетентності з переліку загальних компетентностей проєкту ЄС TUNING (дод. Д), з урахуванням особливостей конкретної освітньої програми.

При обґрунтованій необхідності можливим є також визначення додаткових до встановлених стандартом загальних компетентностей. Їх рекомендовано також обирати з переліку проєкту ЄС TUNING) та включати додатково соціальні навички (soft skills), які відповідають заявленим цілям програми.

3.9.3. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК) є актуальними для конкретної предметної області, та важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю на певному рівні НРК.

Вказують усі спеціальні компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, у професійному стандарті.

У разі відсутності стандарту рекомендованим є вибір компетентностей з переліку спеціальних (фахових) компетентностей проєкту ЄС TUNING (дод. Е), з урахуванням особливостей конкретної освітньої програми.

При обґрунтованій необхідності можливим є також визначення додаткових до встановлених стандартом спеціальних компетентностей.

У цілому в програмі рекомендується визначати не більше 15-20 спеціальних (фахових) компетентностей.

Якщо освітня програма передбачає наявність декількох спеціалізацій, то програмні компетентності доцільно формулювати для кожної спеціалізації окремо.

3.10. Програмні результати навчання повинні висвітлювати сукупність знань, умінь, навичок, набутих здобувачем у процесі навчання за освітньою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Виділяють всі програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, професійним стандартом.

При обґрунтованій необхідності можливим є також визначення додаткових до встановлених стандартом програмних результатів навчання.

Під час формулювання Програмних результатів навчання, у разі відсутності стандарту, рекомендується враховувати міжнародні зразки, наприклад, розроблені в проєкті ЄС TUNING.

Результати навчання мають відповідати таким критеріям:

- бути чіткими і однозначними, чітко окреслювати зміст вимог до випускника відповідної спеціальності на відповідному рівні вищої освіти;

- бути діагностичними (тобто результати навчання повинні мати об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення);

- бути вимірюваними (має існувати спосіб та шкала для вимірювання досягнення результату прямими або непрямими методами, рівнів досягнення складних результатів).

3.11. Ресурсне забезпечення реалізації програми.

3.11.1. Кадрове забезпечення. Указують особливості професорсько-викладацького складу, залученого до реалізації освітньої програми, включаючи можливу участь закордонних фахівців.

Наприклад: «Викладання навчальних дисциплін на ОПП забезпечує професорсько-викладацький склад кафедри інформаційних технологій, консалтингу і туризму (доцентів, кандидатів наук – 7 осіб), а також науково-педагогічні працівники інших кафедр університету.

Науково-педагогічні працівники, які реалізують виконання ОПП, володіють високою педагогічною майстерністю, мають відповідну кваліфікацію, професійні компетентності та досвід у сфері освітньої та наукової діяльності. До освітнього процесу залучаються практики та професіонали у сфері туризму.

Гарант та науково-педагогічний склад, що забезпечує реалізацію ОПП, відповідають вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти».

3.11.2. Матеріально-технічне забезпечення. Указують коротку характеристику матеріально-технічного забезпечення, необхідного для успішної реалізації освітньої програми, з урахуванням її мети та специфічних особливостей. Необхідно підтвердити відповідність матеріально-технічної бази потребам навчального процесу, ліцензійним вимогам та критеріям акредитації.

Наприклад: «Реалізацію освітньої програми повністю забезпечено приміщеннями для проведення навчальних занять; комп'ютерними робочими місцями; мультимедійним обладнанням; лабораторіями; обладнанням і устаткуванням. Соціально-побутова інфраструктура включає актовий зал, спортивний зал, стадіон та спортивні майданчики, медичний пункт. Здобувачі вищої освіти забезпечені гуртожитком».

3.11.3. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення. Указують характеристику інформаційного та навчально-методичного забезпечення, зазначаючи інформацію про: бібліотеки університету; базову літературу (підручники, методичні посібники, монографії), що буде використана для викладання і навчання, та форми доступу до неї; тематичні бази даних періодичних наукових видань, відповідного або спорідненого освітній програмі профілю.

Наприклад: «Інформаційне та навчально-методичне забезпечення має актуальний змістовий контент, базується на сучасних інформаційно-комунікаційних технологіях та включає: бібліотеку, читальні зали з достатнім фондом навчальної, наукової літератури та фахових

періодичних видань; електронну бібліотеку ХНАУ ім. В. В. Докучаєва: <http://lib.knau.kharkov.ua>; офіційний сайт ХНАУ ім. В. В. Докучаєва: <https://knau.kharkov.ua/>; модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище Moodle: <http://moodle.knau.kharkov.ua/course/index.php> ; необмежений доступ до мережі Інтернет; навчальні плани; графіки навчального процесу; робочі програми навчальних дисциплін».

3.12. Академічна мобільність.

3.12.1. Національна кредитна мобільність. Указують, наприклад, укладені угоди про академічну мобільність, про подвійне дипломування тощо.

3.12.2. Міжнародна кредитна мобільність. Указують, наприклад, укладені угоди про міжнародну академічну мобільність, про подвійне дипломування, про тривалі міжнародні проекти, які передбачають включене навчання здобувачів тощо.

3.12.3. Навчання іноземних здобувачів вищої освіти. Указують умови та особливості освітньої програми в контексті навчання іноземних громадян.

4. Розділ 2. Перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність.

4.1. Перелік компонент освітньої програми. Заповнюючи **Перелік компонент освітньої програми**, необхідно відобразити **обов'язкові компоненти** та обсяг у кредитах ЄКТС відведений на **вибіркові компоненти** (включаючи дисципліни із загально-орієнтованого та професійно-орієнтованого каталогів).

До обов'язкових компонент **освітньої програми** входять:

- навчальні дисципліни;
- практики;
- кваліфікаційний екзамен;
- кваліфікаційна робота.

Згідно із Законом України «Про вищу освіту», загальний обсяг вибірових компонент має складати не менше **25%** від загального обсягу кредитів ЄКТС, передбачених для певного рівня вищої освіти. Рекомендований обсяг однієї

вибіркової навчальної дисципліни для ОС «молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр» – **3 кредити** ЄКТС, форма контролю – залік.

Механізм реалізації права здобувачів на вибір навчальних дисциплін в університеті діє відповідно до «Положення про вивчення навчальних дисциплін вільного вибору здобувачами Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва».

Перелік компонент освітньої програми представляють у табличній формі з урахуванням нижче наведених прикладів.

2.1. Перелік компонент ОП ОС «Молодший бакалавр»

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумково го контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти ОП			
ОК1	Історія України та української культури		
ОК2	Українська мова		
ОК...			
ОК	Виробнича практика		
ОКп	Підсумкова атестація		
Загальний обсяг обов'язкових компонент		90	
2. Вибіркові компоненти ОП			
ВБ 1 – ВБ 3	Дисципліна за вибором здобувача із загально-орієнтованого каталогу (3 дисциплін *3 кредити = 9 кредитів)	9	
ВБ 4 – ВБ 10	Дисципліна за вибором здобувача із професійно-орієнтованого каталогу (7 дисциплін *3 кредити = 21 кредит)	21	
Загальний обсяг вибіркового компонента:		30	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		120	

ОС «Бакалавр»

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти ОП			
ОК1	Історія України та української культури		
ОК2	Українська мова		
ОК...			
ОК	Виробнича практика		
ОКп	Підсумкова атестація		

Загальний обсяг обов'язкових компонент		180	
2. Вибіркові компоненти ОП			
ВБ 1 – ВБ 6	Дисципліна за вибором здобувача із загально-орієнтованого каталогу (6 дисциплін *3 кредити = 18 кредитів)	18	
ВБ 7 – ВБ 20	Дисципліна за вибором здобувача із дисципліна за вибором здобувача із професійно-орієнтованого каталогу (14 дисциплін *3 кредити = 42 кредити)	42	
Загальний обсяг вибірових компонент:		60	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

ОС «Магістр»

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти ОП			
ОК1	Методологія наукових досліджень		
ОК2	Ділова іноземна мова		
ОК...			
ОК13	Виробнича практика		
ОКп	Підсумкова атестація		
Загальний обсяг обов'язкових компонент		66	
2. Вибіркові компоненти ОП			
ВБ 1 – ВБ 2	Дисципліна за вибором здобувача із загально-орієнтованого (2 дисципліни *3 кредити = 6 кредитів)	6	
ВБ 3 – ВБ 8	Дисципліна за вибором здобувача із професійно-орієнтованого каталогу (6 дисциплін *3 кредити = 18 кредитів)	18	
Загальний обсяг вибірових компонент:		24	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

ОС «Доктор філософії»

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти ОП			
ОК1	Філософія наукових досліджень		
ОК2	Академічна іноземна мова		
ОК...			
ОКп	Педагогічна практика		
Загальний обсяг обов'язкових компонент		34	
2. Вибіркові компоненти ОП			
ВБ 1- ВБ 4	Дисципліна за вибором здобувача** (4 дисципліни*3 кредити)	12	
Загальний обсяг вибірових компонент:		12	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		46*	

* Обсяг освітньої складової ОНП складає 30-60 ЄКТС, з урахуванням вимог стандарту

** Рекомендовано обирати дисципліни загального спрямування та за тематикою дисертаційного дослідження аспіранта

4.2. Наукова складова (заповнюється для освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії) передбачає характеристику вимог до проведення наукового дослідження здобувача вищої освіти та представлення й оформлення його результатів. Елементами наукової складової освітньо-наукової програми, що конкретизуються відповідно до її специфіки, є:

- складання плану та розробка робочих гіпотез дослідження під науковим керівництвом провідних учених;
- проведення досліджень та апробація отриманих результатів на підприємствах та в організаціях;
- презентація та обов'язкове обговорення результатів досліджень на регулярних наукових семінарах, а також конференціях та інших наукових заходах;
- участь у міжнародних дослідницьких проєктах та програмах обміну;
- підготовка та публікація статей у фахових наукових виданнях;
- написання та представлення до захисту дисертації.

Також у цьому підрозділі визначається тематика наукових досліджень здобувачів вищої освіти, що відповідає профілю та специфіці ОП.

4.3. Структурно-логічна схема освітньої програми. У структурно-логічній схемі **освітньої програми** потрібно відобразити послідовність вивчення обов'язкових компонент. Для вибіркового компонент необхідно зазначити лише семестр вивчення. Рекомендується подавати схему в графічному вигляді.

5. Розділ 3. Форма атестації здобувачів вищої освіти.

Подають інформацію про види (форми) підсумкової атестації за конкретною спеціальністю та рівнем освіти, визначені стандартом вищої освіти, а також документи, які отримує випускник на основі її успішного проходження. Для ОС «молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр» підсумкова атестація може

проводитись у формі:

- публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи;
- атестаційного (кваліфікаційного) іспиту або екзамену (іспитів або екзаменів).

Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

Наприклад:

«Атестація випускників освітньої програми «Туризм» зі спеціальності «242 Туризм» проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та комплексного екзамену за фахом, завершується видачею документа встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації «Бакалавр з туризму».

У разі якщо стандартом передбачена кваліфікаційна робота, обов'язково зазначають специфічні особливості її перевірки на наявність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та інших видів академічної недоброчесності. Також кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.

6. Розділ 4. Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Указують основні процедури та заходи внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті та особливості їх проведення.

7. Розділ 5. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми.

Заповнюючи матрицю необхідно вказати:

- **по горизонталі** усі обов'язкові компоненти (ОК): навчальні дисципліни, практики, кваліфікаційний екзамен, кваліфікаційна робота (відповідно до пункту 2.1. «Перелік компонент ОП»);
- **по вертикалі** усі програмні компетентності (відповідно до пункту 1.6. «Програмні результати навчання»).

На перетині знаком «+» визначається взаємозв'язок між компонентами й отриманими компетентностями. Слід урахувати, що одна й та сама компетентність може відповідати різним компонентам освітньої програми.

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

Компетентності ОП	Компоненти ОП							
	ОК1	ОК2	ОК3				⋮	ОКп
ЗК 1	+							
ЗК 2		+						+
ЗК 3	+		+					
...		+						+
СК 1		+						
СК 2	+		+					+
СК 3								+

8. Розділ 6. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми.

Заповнюючи матрицю необхідно вказати:

– **по горизонталі** усі обов'язкові компоненти (ОК): навчальні дисципліни, практики, кваліфікаційний екзамен, кваліфікаційна робота (відповідно до пункту 2.1. «Перелік компонент ОП»);

– **по вертикалі** усі програмні результати навчання (відповідно до пункту 1.7. «Програмні результати навчання»).

На перетині знаком «+» позначають взаємозв'язок між компонентами і програмними результатами навчання.

Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)

відповідними компонентами освітньої програми

Програмні результати навчання	Компоненти ОП				
	ОК 1	ОК 2	...		ОК п
ПРН 1	+	+	+	+	+
ПРН 2	+		+		+
...	+	+			+
ПРН п	+			+	+

9. Розділ 7. Перелік нормативних документів, на яких базується ОП.

Указують основні загальнодержавні та внутрішньоуніверситетські нормативні документи, відповідно до яких розроблена освітня програма (стандарти, постанови, закони, положення, методичні рекомендації та ін.).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про вищу освіту» в редакції від 05.02.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
2. Лист Міністерства освіти і науки України від 28.04.2017 р. № 1/9-239 URL: <https://udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/List-MON-1-9-239-vid-28-04-2017-zrazok-OP-bakalavr.pdf>
3. Національна рамка кваліфікацій зі змінами від 25.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/519-2020-%D0%BF#n2>.
4. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.- уклад. :В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.06.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (зі змінами) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>.
6. Проекти Стандартів вищої освіти (СВО). Інститут модернізації змісту освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/vyscha-osvita/1719-2/>.
7. Методичні рекомендації щодо формування стандартів вищої освіти (затверджені наказом МОН України від 30.04.2020. № 584). URL: <https://drive.google.com/file/d/1wCmjmqZhB8PwEiQsNcQhZ9ZCfrdiJpvh/view>.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>.
9. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 11 липня 2019 року № 977. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text>

10. Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми (затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2020 року). URL: <https://naqa.gov.ua/%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%b5%d0%b4%d0%b8%d1%82%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f/> .

11. Tuning Educational Structures in Europe. URL: <http://www.unideusto.org/tuningeu/subject-areas.html>.

Розглянуто і затверджено рішенням вченої ради ХНАУ ім. В.В. Докучаєва від « ___ » _____ 2021 р., протокол № _____ .

Зразок титульного аркуша освітньої програми

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В.В. ДОКУЧАЄВА**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«ТУРИЗМ»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	БАКАЛАВР
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	242 ТУРИЗМ
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	24 СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Харківського національного аграрного
університету ім. В.В. Докучаєва
Голова вченої ради
професор _____ О. УЛЬЯНЧЕНКО
(протокол № __ від _____ 20__ р.,
наказ № __ від _____ 20__ р.)

Освітню програму введено в дію з __.__.20__ р.
Ректор університету
професор _____ О. УЛЬЯНЧЕНКО

Харків – 20__

Зразок Листа-погодження

**ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
освітньої програми**

Голова вченої ради факультету
менеджменту і економіки, канд.
екон. наук, доцент

Ю. ФІЛІМОНОВ

Завідувач кафедри прикладної
економіки і міжнародних
економічних відносин,
доктор екон. наук, доцент

Л. ЛОМОВСЬКИХ

Керівник проєктної (робочої) групи
(гарант освітньої програми),
доктор екон. наук, професор

Т. ОЛІЙНИК

Зразок Передмови освітньої програми

ПЕРЕДМОВА

Розроблено проектною (робочою) групою в складі:

1. Професор кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин, професор, доктор екон. наук **Олійник Таміла Іванівна**;
2. Доцент кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин, канд. екон. наук **Пащенко Юлія Валентинівна**;
3. Доцент кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин, канд. екон. наук **Кучер Леся Юрївна**.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Андрейко Микола Анатолійович – заступник директора товариства з обмеженою відповідальністю «Артема – 9» Костянтинівського району Донецької області;

Орлов Віталій Володимирович – директор державного підприємства «Дослідне господарство «Елітне» Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН» Харківської області Харківського району;

Шиян Дмитро Вікторович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства та менеджменту Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Наказ університету про створення проектною (робочою) групою. Проектну групу створюють до початку роботи над освітньою програмою.

1. Профіль освітньої програми

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	
Офіційна назва освітньої програми	
Тип диплому та обсяг освітньої програми	
Наявність акредитації	
Цикл/рівень	
Передумови	
Мова(и) викладання	
Термін дії освітньої програми	
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	
2 - Мета освітньої програми	
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	
Орієнтація освітньої програми	
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	
Особливості програми	
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	
Подальше навчання	
5 – Викладання та оцінювання	

Викладання та навчання	
Оцінювання	
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	
Загальні компетентності (ЗК)	
Спеціальні компетентності (СК)	
7 – Програмні результати навчання	
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	
Матеріально-технічне забезпечення	
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	
Міжнародна кредитна мобільність	
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	

Вибір загальних компетентностей з переліку проєкту Тюнінг

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 3. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК 4. Знання і розуміння предметної сфери та розуміння професії.
- ЗК 5. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 6. Здатність спілкуватись іншими мовами.
- ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 9. Здатність учитися і бути сучасно навченим.
- ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 11. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 12. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації.
- ЗК 13. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 14. Уміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.
- ЗК 15. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 16. Здатність працювати в команді.
- ЗК 17. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 18. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 19. Здатність спілкуватися з фахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей).
- ЗК 20. Цінування і повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК 21. Здатність працювати в міжнародному контексті. Здатність працювати автономно.
- ЗК 22. Здатність розробляти проєкти й управляти ними. Схильність до безпеки.
- ЗК 23. Дух підприємництва, здатність виявляти ініціативу. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 24. Здатність оцінювати і забезпечувати якість виконуваних робіт. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань та взятих зобов'язань.
- ЗК 25. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК 26. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.
- ЗК 27. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Зразок переліку спеціальних (фахових) компетентностей

СК 1. Здатність застосовувати знання про сучасні досягнення в предметній сфері.

СК 2. Володіння основами проєктування, експлуатації та технічного обслуговування об'єктів і систем.

СК 3. Здатність застосовувати принципи енергозбереження у своїй професійній діяльності.

СК 4. Здатність використовувати навички роботи з комп'ютером та знання й уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для вирішення експериментальних і практичних завдань.

СК 5. Здатність застосовувати знання законодавства і державних стандартів України.

СК 6. Здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці.

СК 7. Знання та володіння методами опису, ідентифікації та класифікації об'єктів виробництва.

СК 8. Здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії та практики управління, автоматизації технологічних процесів промисловості.

СК 9. Здатність підтримувати функціонування систем галузевого менеджменту на підприємствах.

СК 10. Здатність аналізувати існуючі процеси виробництва, проєктувати сучасні ефективні процеси виробництва з використанням принципів ІТ-технологій.

СК 11. Здатність використовувати знання й практичні навички щодо техніко-економічного обґрунтування вибору сировини, устаткування технологічних об'єктів та оптимізації їх функціонування.

СК 12. Здатність використовувати знання й практичні навички щодо експлуатації, обслуговування і контролю працездатності.

СК 13. Уміння застосовувати математичні знання для освоєння теоретичних основ і практичного застосування методів аналізу, проєктування технологічних параметрів і властивостей матеріалів.

СК 14. Уміння застосовувати сучасні експериментальні методи для оцінки якості матеріалів у лабораторних умовах і в умовах виробництва.